

Oceny roku 2017 i przewidywania na rok 2018

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 9 stycznia 2017 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Podobnie jak w latach ubiegłych prosiliśmy naszych respondentów o podsumowanie minionego roku i przewidywania na rok następny¹. Oceny roku 2017 i prognozy na rok 2018 dotyczyły spraw osobistych, rodzinnych oraz zawodowych, a także sytuacji w kraju i na świecie.

OCENY ROKU 2017

Rok 2017 był dla Polaków i ich rodzin oraz zakładów pracy najlepszy od przełomowego roku 1989. Niemal dwie trzecie badanych twierdzi, że miniony rok był dobry dla nich osobiście i ich rodzin (po 65%). Jako dobry dla swoich miejsc pracy określa go niemal dwie trzecie pracujących (65%).

Jak pokazują analizy statystyczne, oceny minionego roku w wymiarze prywatnym zależą przede wszystkim od postrzegania warunków materialnych gospodarstwa domowego. Im większe zadowolenie z sytuacji materialnej, tym lepsze oceny ubiegłego roku. Skala różnic w ocenach 2017 roku ze względu na postrzegane warunki materialne jest bardzo duża – dobrze ocenia miniony rok dla siebie osobiście oraz dla swoich rodzin po 82% osób określających swoją sytuację bytową jako dobrą wobec odpowiednio: 20% i 24% charakteryzujących ją jako złą. Ponadprzeciętnie często dobrze oceniają miniony rok dla siebie i swoich rodzin osoby z wyższym wykształceniem, badani o miesięcznych dochodach *per capita* 2000 zł i więcej, mieszkańcy dużych miast oraz młodszy respondenci (od 18 do 44 roku życia). Pozytywnym ocenom sytuacji własnej i rodziny w pewnym stopniu sprzyjają także zaangażowanie w praktyki religijne oraz prawicowe poglądy polityczne. W przypadku ocen sytuacji zakładu pracy stosunkowo największe znaczenie, obok zadowolenia z materialnych warunków życia, ma płeć. Mężczyźni lepiej niż kobiety postrzegają miniony rok dla ich miejsca pracy. Kondycję swoich zakładów stosunkowo najlepiej oceniają osoby pracujące w sektorze prywatnym oraz w spółkach właścicieli prywatnych i państwa, nieco gorzej – zatrudnieni w sektorze publicznym. Stosunkowo najmniej zadowoleni są pracujący w gospodarstwach rolnych (zob. tabele aneksowe).

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (331) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganych komputerowo (CAPI) w dniach 1–7 grudnia 2017 roku na liczącej 925 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Oceny minionego roku dla Polski są bardziej umiarkowane niż w sferze prywatnej i zawodowej, niemniej jednak także historycznie dobre. Niemal połowa badanych (49%) uważa rok 2017 za dobry dla naszego kraju. Oceny minionego roku ustępują jedynie tym, które dotyczyły roku 1989.

Oceny roku 2017 dla Polski różnicuje przede wszystkim orientacja polityczna i, szerzej, światopoglądowa. Przekonanie, że miniony rok był dobry dla naszego kraju, wyraża zdecydowana większość ankietowanych deklarujących prawicowe poglądy polityczne (71%). Wyraźnie rzadziej opinię tę podzielają badani identyfikujący się z lewicą (35%) lub politycznym centrum (40%). Zadowoleniu z sytuacji w Polsce sprzyjają częste praktyki religijne (przynajmniej raz w tygodniu). Najbardziej krytyczni w ocenach sytuacji w kraju, obok respondentów utożsamiających się z lewicą oraz nieuczestniczących w praktykach religijnych, są badani najlepiej wykształceni i sytuowani, a także mieszkańcy dużych miast.

Oceny sytuacji na świecie w minionym roku są zróżnicowane. Zbliżone odsetki badanych określają go jako dobry (27%), ani dobry, ani zły (32%) i zły (30%). Mimo niejednoznacznych ocen, w odczuciu społecznym rok 2017 był dla świata lepszy niż rok 2016.

Niepokój dotyczący kierunku zmian na świecie w minionym roku częściej niż przeciętnie wyrażają mieszkańcy dużych miast, osoby z wykształceniem średnim i wyższym, względnie dobrze sytuowane, respondenci nieuczestniczący w praktykach religijnych oraz identyfikujący się z lewicą.

TABELA 1

Jaki był mijający rok dla*:	Wskazania dotyczące roku:																												
	'89	'90	'91	'92	'93	'94	'95	'96	'97	'98	'99	'00	'01	'02	'03	'04	'05	'06	'07	'08	'09	'10	'11	'12	'13	'14	'15	'16	'17
	w procentach																												
- Pana(i) rodziny																													
Dobry	42	33	18	17	18	22	34	41	43	40	38	31	38	35	34	35	51	49	52	55	48	50	50	47	47	54	58	62	65
Ani dobry, ani zły	43	40	44	44	50	50	51	44	43	43	45	46	46	42	42	42	37	39	35	33	36	39	38	36	36	34	32	29	27
Zły	14	25	36	38	32	27	14	14	14	17	16	22	16	23	24	22	12	12	12	12	16	11	12	16	16	12	11	8	7
- Pana(i) osobiście																													
Dobry	42	36	22	20	23	26	36	42	45	44	41	34	44	37	38	40	52	50	53	56	50	52	53	49	50	56	59	63	65
Ani dobry, ani zły	39	35	37	38	41	44	43	39	37	35	40	39	38	36	34	34	30	34	32	28	32	32	31	33	32	29	28	26	24
Zły	18	28	41	41	36	29	20	18	18	21	19	28	17	27	28	25	17	16	15	17	18	16	16	18	18	15	14	11	11
- Pana(i) zakładu pracy**																													
Dobry	28	30	18	22	26	31	41	46	42	37	35	31	31	39	39	45	53	59	56	61	53	54	55	54	52	62	58	63	65
Ani dobry, ani zły	35	23	21	32	33	36	35	31	32	30	33	35	34	26	30	29	26	26	26	23	30	30	26	29	27	25	28	22	20
Zły	23	40	57	41	36	30	19	20	22	31	26	31	31	30	27	20	16	12	12	12	15	12	15	14	17	10	10	9	10
Trudno powiedzieć	13	6	3	5	5	4	5	3	4	2	5	3	4	5	4	6	5	4	6	4	2	4	4	3	4	3	3	6	5
- Polski																													
Dobry	62	27	12	9	14	17	28	34	31	31	20	16	8	14	12	21	26	32	35	32	29	24	28	20	22	38	31	38	49
Ani dobry, ani zły	19	30	28	33	41	46	45	48	39	46	44	43	32	39	34	36	47	39	36	46	39	34	38	38	37	36	43	33	26
Zły	13	32	53	53	36	26	18	12	21	16	31	33	55	41	48	36	19	23	24	19	29	38	24	32	33	19	20	23	19
Trudno powiedzieć	5	11	6	5	9	11	9	6	9	7	5	9	5	6	6	7	8	7	5	4	3	4	10	10	8	7	6	6	6
- świata																													
Dobry	61	37	22	12	12	14	20	24	30	23	14	16	6	11	8	12	17	25	30	24	16	21	12	14	18	25	13	19	27
Ani dobry, ani zły	20	24	28	25	30	33	34	42	35	37	38	43	22	27	28	32	34	35	38	43	37	43	30	37	36	30	28	34	32
Zły	6	17	33	50	41	37	29	21	17	26	37	24	67	51	52	44	38	25	16	27	38	25	46	35	31	33	50	34	30
Trudno powiedzieć	13	21	16	13	17	16	17	13	18	13	11	18	5	11	12	12	11	14	15	7	9	11	12	14	15	13	9	13	11

* Badani oceniali miniony rok według 7-stopniowej skali: 1 – bardzo dobry, 2 – dobry, 3 – dość dobry, 4 – ani dobry, ani zły, 5 – raczej zły, 6 – zły, 7 – bardzo zły. W tabeli zsumowano w wierszu „dobry” odpowiedzi od 1 do 3, a w wierszu „zły” – od 5 do 7

** Odpowiadali tylko aktywni zawodowo

PRZEWIDYWANIA NA ROK 2018

Przewidywania na rok 2018 są umiarkowanie optymistyczne, przy czym nadzieje na poprawę dotyczą przede wszystkim życia rodzinnego i spraw osobistych. Ponad dwie piąte badanych spodziewa się, że ten rok będzie dla nich (46%) i dla ich rodzin (45%) lepszy od ubiegłego. Pozostali na ogół przewidują, że będzie taki sam jak rok 2015 (odpowiednio: 38 i 39%). Przewidywania dotyczące życia osobistego i rodzinnego zależą głównie od wieku. Młodszy respondenci patrzą w przyszłość z większym optymizmem niż starsi. Na przykład lepszego roku dla siebie osobiście spodziewa się 65% badanych mających od 18 do 34 lat i tylko 29% ankietowanych w wieku 65+. Nadziejom na rok 2018 wyraźnie sprzyjają także dobre oceny sytuacji materialnej gospodarstwa domowego: lepszego roku dla siebie osobiście oczekuje 19% badanych źle oceniających swoją sytuację materialną i 55% określających ją jako dobrą.

Pracujący podobnie często spodziewają się, że dla ich zakładów pracy rok 2018 będzie taki sam jak miniony (43%) lub lepszy (36%). Stosunkowo najlepiej oceniają perspektywy swoich miejsc pracy zatrudnieni w sektorze prywatnym poza rolnictwem (44% ma nadzieję na poprawę), natomiast najgorzej – pracujący w prywatnych gospodarstwach rolnych (polepszenia spodziewa się 29%). Wyrażaniu nadziei na poprawę sytuacji w zakładzie pracy sprzyja zadowolenie z materialnych warunków życia. Poprawy częściej spodziewają się mężczyźni niż kobiety.

W przewidywaniach dotyczących Polski także można mówić o umiarkowanym optymizmie. Największa część ankietowanych (41%) spodziewa się, że 2018 rok będzie dla naszego kraju lepszy niż miniony, pozostali na ogół sądzą, że będzie taki sam jak rok 2017 (31%). Optymistyczne przewidywania dotyczące rozwoju sytuacji w Polsce w 2018 roku wyrażane są częściej niż rok wcześniej. Prognozy rozwoju sytuacji w kraju, podobnie jak jej oceny, wiążą się przede wszystkim z orientacją polityczną. Poprawy sytuacji w Polsce spodziewają się głównie badani deklarujący prawicowe poglądy polityczne (55%), znacznie rzadziej ci, którzy identyfikują się z lewicą (35%) lub politycznym centrum (36%). Ponadto im częstszy udział w praktykach religijnych, tym częstszy optymizm w myśleniu o sytuacji w kraju. Do największych pesymistów należą mieszkańcy dużych miast – co trzeci z nich spodziewa się pogorszenia sytuacji w Polsce.

W odczuciu społecznym rozpoczynający się rok zapowiada się nieco gorzej dla świata niż dla Polski, choć i w tym przypadku najczęstsze są oczekiwania poprawy (34%) lub braku zmian (31%). Także w tym wymiarze więcej jest w porównaniu z rokiem poprzednim nadziei na poprawę.

Optymizmowi w myśleniu o sytuacji na świecie sprzyja młody wiek i zaangażowanie w praktyki religijne, a także zadowolenie z własnej sytuacji materialnej. Najwięcej pesymistów jest wśród mieszkańców dużych miast, osób najlepiej sytuowanych oraz badanych nieuczestniczących w praktykach religijnych.

TABELA 2

Jaki będzie następny rok dla*:	Wskazania dotyczące roku:																											
	'91	'92	'93	'94	'95	'96	'97	'98	'99	'00	'01	'02	'03	'04	'05	'06	'07	'08	'09	'10	'11	'12	'13	'14	'15	'16	'17	'18
	w procentach																											
- Pana(i) rodziny																												
Lepszy	41	29	16	37	25	39	40	30	35	31	28	26	29	27	33	54	41	50	41	42	42	23	29	38	43	44	38	45
Taki sam	19	31	31	36	42	36	36	26	38	40	43	40	44	41	44	32	42	33	39	42	34	38	40	42	42	36	41	39
Gorszy	19	22	41	14	16	10	8	33	15	18	17	24	19	20	12	5	7	6	14	10	15	28	23	11	5	9	10	6
Trudno powiedzieć	21	18	12	13	17	15	15	11	12	10	12	10	8	12	13	10	10	10	7	6	9	11	8	9	10	11	11	10
- Pana(i) osobiście																												
Lepszy	42	30	18	39	28	41	43	30	37	34	30	29	32	30	35	54	44	50	44	45	44	26	34	41	46	45	41	46
Taki sam	20	28	28	34	39	34	32	28	36	37	40	38	40	38	42	32	39	33	36	38	33	35	37	38	39	36	40	38
Gorszy	18	23	42	14	17	12	10	31	17	19	16	22	19	22	14	5	8	8	13	10	14	28	20	12	6	8	9	6
Trudno powiedzieć	19	18	12	13	16	13	15	12	10	11	13	11	9	10	10	9	9	9	7	7	9	11	9	9	9	11	10	10
- Pana(i) zakładu pracy**																												
Lepszy	32	24	16	33	32	39	39	32	33	33	26	22	28	25	30	47	41	46	42	41	40	23	29	40	43	40	34	36
Taki sam	18	25	25	33	34	30	34	28	28	31	36	35	38	38	38	35	41	32	35	41	41	42	41	38	37	40	43	43
Gorszy	21	29	42	19	14	13	10	24	24	23	21	27	23	24	16	7	8	6	14	9	11	22	22	12	8	8	11	7
Trudno powiedzieć	27	21	17	15	19	18	17	16	15	13	18	15	11	14	16	11	9	16	8	9	8	13	8	10	12	12	13	14
- Polski																												
Lepszy	44	35	21	44	33	41	41	37	41	30	26	27	30	28	35	49	41	62	34	42	44	20	20	36	40	37	36	41
Taki sam	11	22	21	24	30	21	29	18	26	33	36	27	31	28	34	29	33	21	35	35	28	26	31	35	35	23	26	31
Gorszy	18	19	40	12	12	16	8	25	16	23	20	30	25	29	16	9	10	5	21	13	16	39	33	16	9	24	24	15
Trudno powiedzieć	27	24	18	20	25	22	22	20	18	15	18	15	15	15	15	13	17	12	10	10	12	15	16	13	16	16	14	12
- świata																												
Lepszy	39	35	22	36	30	40	38	33	38	29	25	29	28	26	36	43	40	49	36	43	40	17	21	36	35	27	29	34
Taki sam	13	25	24	25	29	24	31	28	28	34	38	26	31	31	30	31	32	29	33	34	31	25	31	34	33	24	28	31
Gorszy	10	9	25	11	10	8	5	9	9	17	12	25	21	21	13	7	7	4	19	10	13	39	27	12	13	29	21	16
Trudno powiedzieć	37	31	29	28	31	28	26	29	25	19	25	20	20	23	21	18	21	18	12	13	16	19	21	18	19	20	22	19

* Badani odpowiadali używając 7-stopniowej skali: 1 – o wiele lepszy niż rok 2017, 2 – lepszy, 3 – nieco lepszy, 4 – taki sam, 5 – nieco gorszy, 6 – gorszy, 7 – dużo gorszy niż rok 2017. W tabeli zsumowano w wierszu „lepszy” odpowiedzi od 1 do 3, a w wierszu „gorszy” – od 5 do 7

** Odpowiadali tylko aktywni zawodowo

Oceny roku 2017 w wymiarze prywatnym i publicznym pokazują, że dla Polaków był to wyjątkowo dobry rok. Oceny sytuacji osobistej i rodzinnej oraz kondycji zakładów pracy są dziś najlepsze od przełomowego roku 1989. W opinii społecznej rok miniony był dobry także dla Polski – najlepszy od 1990 roku. Polacy mają jednocześnie nadzieję, że rok 2018 będzie co najmniej równie dobry jak ubiegły.

Opracowała
Beata Roguska